

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 64597866-105[322]-11633

20.06.2017

Konu : Terör olayları nedeniyle şehit düşmüş veya gazi olmuş vatandaşların ve yakınlarının bankalara olan borçlarının tahsilinden vazgeçilmesi halinde değersiz alacak uygulaması

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; ... şirketinizin gerek ülkemizde yaşanan 15 Temmuz 2016 tarihli darbe teşebbüsü dolayısıyla, gerekse vuku bulan diğer terör olayları nedeniyle şehit düşmüş ve gazi olmuş vatandaşlarımızın (asker, polis, sivil vatandaş gibi) ve onların yakınlarının ... krediler (bireysel krediler, ticari krediler) ve diğer bankacılık işlemleri dolayısıyla borçlarının bulunabileceği, ... bahsedilen kişilerden olan kredi ve diğer alacakların silinmesi yönünde taleplerin değerlendirildiği, söz konusu kişilerin şehit ya da gazi olduklarının Savcılık kararları ve Bakanlıktan gelen listeler ile teyit edilebildiği belirtilerek, buna benzer taleplerin yerine getirilmesi durumunda tahsil edilmeyecek olan alacakların vergi kanunları çerçevesinde kurum matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınıp alınmayacağı hususunda tereddüt olduğundan Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesinde, kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkân kalmayan alacakların değersiz alacak olacağı, değersiz alacakların, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybedecekleri ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edileceği, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin de bu madde hükmüne giren değersiz alacaklarını gider kaydetmek suretiyle yok edecekleri hüküm altına alınmıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 53 üncü maddesinde ise, bankaların, krediler ve diğer alacaklarıyla ilgili olarak, doğmuş veya doğması muhtemel zararların karşılanması ve bunlar dışında kalan varlıkların değer azalışları için yeterli düzeyde karşılık ayrılmasına, aktiflerin kalitesine ve sınıflandırılmasına, garantilerin ve teminatların alınmasına, bunların değerinin ve güvenilirliğinin ölçülmesine, takibe alınan kredilerin izlenmesine ve vadesi dolmuş kredilerin geri ödenmesine ilişkin politikaları oluşturmak ve uygulamak, bunları düzenli olarak gözden geçirmek, tüm bu hususları icra edebilecek gerekli yapıları tesis etmek ve işletmek zorunda oldukları ve buna ilişkin usul ve esasların Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirleneceği, buna göre, krediler ve diğer alacaklarla ilgili olarak ayrılan özel karşılıkların tamamının, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edileceği belirlenmiştir.

213 sayılı Kanunun 322 nci maddesi düzenlemesinden de anlaşılacağı üzere, kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkân kalmayan alacaklar değersiz alacak olarak nitelendirilmiştir.

Görüldüğü gibi değersiz alacak; kaybedilmiş, tahsiline artık imkân kalmamış, değeri sıfıra inmiş bir alacaktır. Kanuni düzenlemeye göre alacağın tahsil imkânının kalmadığının, kazai bir hükümle veya kanaat verici bir vesika ile tevsik edilmesi icap etmektedir. Kazai bir hükümden anlaşılması gereken, alacağın tahsili için kanun yollarına başvurulmuş olması, icra takibinin yapılmış bulunması, bu müracaatlar ve takipler sonunda, alacağın ödenmeyeceğine hâkim tarafından hükmedilmiş olması; kanaat verici vesika teriminden ise ödemeyi imkânsız hale getirmiş hal ve sebepler sonucu ortaya çıkmış belgeler anlaşılmalıdır. Alacağın tahsil güçlüğü'nün objektif ve inandırıcı belgelerle ortaya konması değersiz alacak uygulaması bakımından büyük önem taşımaktadır. Aksi takdirde alacakların tahsilinin mümkün olmadığının takdiri mükellefe bırakılmış olur. Böyle bir boşluk bırakmamak amacıyla kanun koyucu değersiz hale geldiği ileri sürülen alacağın ciddi olarak takip edildiğine ilişkin çabaların kazai bir hüküm veya kanaat verici bir vesika ile tevsikini öngörmüştür.

Vergi hukuku uygulaması bakımından kanaat verici vesikalara örnek olarak aşağıdaki belgeler sayılabilir.

- Borçlunun herhangi bir mal varlığı bırakmadan ölümü veya Medeni Kanunun 31 ve izleyen maddelerine göre mahkemelerce borçlu hakkında verilen gaiplik kararı ve mirasçılarının da mirası reddettiklerine dair sulh hukuk mahkemelerince verilmiş bulunan mirası red kararı,

- Borçlu aleyhine alacaklı tarafından açılan davayı borçlunun kazandığına dair mahkeme kararı,

- Mahkeme huzurunda alacaktan vazgeçildiğine ilişkin olarak düzenlenmiş belgeler,

- Alacaktan vazgeçildiğine dair konkordato anlaşması,

- Borçlunun dolandırıcılıktan mahkûm olması ve herhangi bir mal varlığı bulunmadığını belgeleyen resmi evrak,

- Borçlunun adresinin saptanamaması nedeniyle icra takibat dosyasının kaldırıldığını ve yasal süresi içerisinde yenileme talebinde de bulunulmadığını gösteren icra memurluğu yazısı,

- Gerek doğuşu gerekse vazgeçilmesi bakımından belli ve inandırıcı sebepleri olmak şartıyla alacaktan vazgeçildiğini gösteren anlaşmalar, (Alacaklının tek taraflı irade beyanı ile alınmasından vazgeçilen alacakların, değersiz alacak olarak zarar kaydı mümkün değildir.)

- Ticaret mahkemesince borçlu hakkında verilmiş ve ilgili masa tarafından tasfiyeye tabi tutulmuş bulunan iflas kararına ilişkin belgeler.

Öte yandan, alacağın değersiz hale geldiği yıl hesaplarına zarar olarak yazılması gerekmekte olup, ilgili olduğu yılda zarar yazılmayan alacağın sonraki yıllarda dikkate alınması da mümkün bulunmamaktadır. Diğer taraftan daha önceden karşılık ayırmak sureti ile zarar yazılmış olan alacakların değersiz hale geldiğinde tekrardan zarar yazılamayacağı tabiidir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre, bir alacağın değersiz alacak olarak değerlendirilmesi için alacağın tahsil imkânının kalmadığının, kazai bir hükümlerle veya yukarıda örnek verilen kanaat verici vesikalar ile tevsik edilmesi icap etmektedir.

Bu itibarla, şehit düşmüş veya gazi olmuş vatandaşlarımızın ve yakınlarının kredi borçlarının tahsilinden vazgeçmeniz diğer bir deyişle alacağınızdan feragat etmeniz ve bu hususta şirketiniz ve borçlular tarafından karşılıklı imzalanacak mutabakat, protokol ve ibranamenin noter tarafından onaylanması halinde bu belgeler ile veyahut mahkeme huzurunda alacaktan vazgeçilmiş ise buna ilişkin olarak düzenlenmiş belgeler ile bahis konusu alacağınız, kurumunuz açısından kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkân kalmayan değersiz alacak haline gelecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.